

Силабус курсу

Бюджетна політика

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітньо-наукова програма «Економіка»

Рік навчання: 2, Семестр: 3

Кількість кредитів: 4. Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

д.е.н., проф. **НОВІКОВ Валерій Миколайович**

Контактна інформація

valery.economy@ukr.net

Опис дисципліни

Дисципліна “Бюджетна політика” спрямована на формування у здобувачів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо основних принципів і методів складання бюджету і являє собою дієвий фактор макроекономічної динаміки та соціальної стабільності в суспільстві. Вибудовування ефективної бюджетної політики передбачає відповідність її основним функціям: фінансової, функції економічного регулювання, соціальної функції. Основоположні концепції бюджетної політики інституціоналізують інноваційність механізмів її впливу на економіку та соціальну сферу; стимулюють створення та подання програмних документів при ініціативному формулюванні пріоритетів цільової спрямованості державного та місцевого бюджетів, бюджетів суспільних інститутів.

Структура курсу

Години (лек. / прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	Предмет та особливості формування бюджетної політики	Оцінити історичну еволюцію поглядів на формування бюджетної політики, виявити головні, найбільш істотні властивості та ознаки, найважливіші елементи, що характеризують її якісну визначеність та сферу охоплення фінансово-бюджетними відносинами кола сучасних соціально-економічних процесів.	Тести, питання
2 / 2	Структура бюджетної системи.	Визначати особливості бюджетної системи країни, сформованої з урахуванням економічних відносин, державного та адміністративно-територіального устрою та врегульованої нормами права, структура якої складається з Державного бюджету та місцевих бюджетів. Характеристика бюджетів місцевого самоврядування, якими визнаються бюджети територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань.	Тести, питання

2 / 2	Принципи побудови бюджетної системи	Дотримання принципів формування та функціонування бюджетів, головними з яких є єдність, збалансованість, самостійність, повнота, субсидарність тощо. Відсутність знеособленості фінансових фондів, якими розпоряджаються керівництво країни на різних рівнях і чітке розмежування джерел надходжень центрального уряду та місцевих органів влади, має бути особливістю сучасної бюджетної політики України як це властиво розвиненим країнам.	Кейси
2 / 2	Специфіка бюджетної політики на сучасному етапі економічного розвитку	Забезпечити синтез ринкового та державного механізмів бюджетного регулювання економіки; вплив сучасних концепцій бюджетної політики на реалізацію всіх функцій бюджету з метою досягнення певного економічного та соціального ефекту; прозорість бюджетної політики (Індекс відкритості бюджету) та застосування міжнародних критеріїв прозорості бюджету.	Кейси
2 / 2	Макроекономічні концепції регулювання бюджетної політики.	Уникати ризиків при регулюванні бюджетної політики за допомогою конкретних напрямів та практичних кроків реалізації концепції «щорічного збалансування» бюджету, концептуальної методології збалансування бюджетів «у ході економічного циклу», концепції збалансування бюджету методом «функціональних фінансів». Забезпечити збалансованість бюджетів усіх рівнів бюджетної системи на основі розмежування доходних повноважень та впорядкування видаткових зобов'язань на довгостроковій основі.	Кейси
2 / 2	Технологічні інструментарії здійснення бюджетної політики.	Співставляти переваги наступних інституцій: програмно-цільового методу, модельного бюджету, соціального бюджету. Ситуаційне використання даного інструментарію на мету підвищення ефективності бюджетної політики.	Тести, задачі
2 / 2	Програмно-цільовий метод.	Виявлення сутності, змісту та методичної структури програмно-цільового методу: мета, завдання та критерії їхньої оцінки. Обґрунтування законодавчих підстав застосування програмно-цільового методу бюджетування. Оптимізація процедурних кроків складання та показників виконання бюджетних програм. Зв'язок програмно-цільового методу з реформою міжбюджетних відносин. Аналітична оцінка та можливості використання закордонного досвіду впровадження програмно-цільової технології бюджетування.	Тести, ситуаційні задачі
2 / 2	Модельний бюджет.	Обґрунтування поетапного переходу регіонів на платформу складання «модельного бюджету» як перспективного підходу визначення міжбюджетних відносин.	Тести, ситуаційні задачі

		Застосування системно-структурного аналізу для оцінки стану міжбюджетних відносин та динаміки соціально-економічних процесів у регіонах, що дозволяє виявити проблеми формування та реалізації «модельних бюджетів» в країні.	
2 / 2	3 Соціальний бюджет.	Визначення інституціональних характеристик і поняття «соціального бюджету», його соціально-економічних ознак; функціонального призначення та орієнтування соціального бюджету на об'єкти «спільного» користування. Трактовка «соціального бюджету» експертами Міжнародної Організації праці.	Кейси, ситуаційні задачі
2 / 2	Методологія соціального бюджетування.	Окреслення предметного поля бюджетних та страхових моделей регулювання та розподілу доходів населення; фінансових моделей «соціального бюджету» Євросоюзу та їх порівняльних характеристик. Особливості сучасної бюджетної політики економічно розвинених країн, де соціальний захист та перерозподіл доходів населення – найважливіші сфери соціального бюджетування.	Тести, ситуаційні задачі

Літературні джерела

1. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) / За ред.. О.П. Кириленко. – К.: НІОС, 2012. – с. 384: табл. 47, рис. 16.
2. Карлін М.І. Фінанси зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2004. – 384 с.
3. Дєєва Н.М. Бюджетний менеджмент: Навчальний посібник - Дніпропетровськ, ДДФА, 2006-320 с.
4. Шкодїна І.В., Зеленко О.О. Бюджетна політика та її особливості в економіці України // Вісник ХГУ імені В.М. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Еволюція. Економіка. Краєзнавство, Туризм». – Вип. 13. – 2021. – С. 145-151.
5. Новіков В.М. Інноваційна бюджетна політика в інтересах розвитку туризму// Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації. Зб. наукових праць: Міжнародна науково-практична конференція «Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації. – Т. 2. – К. – 2014. – С. 294-301. – 418 с.
6. Новіков В.М. Бюджетна політика і розвиток соціальної інфраструктури України в контексті інтеграційних процесів / ZESZYTY NAVKOWE. Vezelni Warazawskiej im. Sklodowskiej-Curie. – 2016. - № 2(52). – С. 119-146. – 244 с.
7. Новіков В.М. Програмний бюджет: міжнародний досвід і українська практика// Демографія та соціальна економіка. – 2016. – № 2(27). – с.50-61.

Політика оцінювання

- У процесі вивчення дисципліни "Бюджетна політика" використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залікове тестування та опитування; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації та виступи на наукових заходах; методи дискусійного характеру (диспути, дискусії); індивідуальні консультації.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час залікового тестування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування – за умов дистанційної форми навчання.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом навчального процесу. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Оцінювання Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Заліковий модуль 1 (поточний контроль)	Заліковий модуль 2 (захист проекту-презентації)	Разом
50	50	100

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Відмінно (зараховано)
B	85-89	Добре (зараховано)
C	75-84	Добре (зараховано)
D	65-74	Задовільно (зараховано)
E	60-64	Достатньо (зараховано)
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання (незараховано)
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом (незараховано)